

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยของคนไทยใช้สื่อสาร	เป็นผลงานบรรพบุรุษผู้สร้างสรรค์
ให้ภาษาไทยคู่ไทยไปครานาน	เพื่อลูกหลานมีภาษาน่าชื่นชม
ภูมิปัญญาของคนไทยก้าวไกลนัก	เอกลักษณ์ของชาติไทยได้ตั้งสม
ประเพณีวัฒนธรรมล้ำนียม	ล้ำค่าสมเป็นสมบัติของชาติไทย

จากบทร้อยกรองที่ผู้วิจัยได้ประพันธ์ขึ้นมาี้ แสดงให้เห็นถึงความเป็นมาของภาษาไทย ว่าเกิดจากการประดิษฐ์คิดค้นของบรรพบุรุษของไทย ที่เล็งเห็นความสำคัญภาษาไทย เพื่อให้ลูกหลานของไทยได้ใช้ภาษาในการสื่อสารเฉกเช่นประเทศอื่น ๆ ภาษาไทยไม่เหมือนภาษาอื่น ๆ เป็นภูมิปัญญาที่ก้าวไกล เพราะภาษาไทยมีการพัฒนาให้เหมาะสมกับยุคสมัย เป็นภาษาที่สวยงามในด้านที่มีความไพเราะ มีคำศัพท์ให้ใช้ได้อย่างหลากหลาย ทั้งรูปแบบการใช้ ฐานะของผู้ใช้ ตลอดจนคำในภาษาไทยทุกคำยังแฝงไว้ซึ่งประเพณีวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของไทย ด้วยเหตุนี้ ภาษาไทยจึงถือว่าเป็นสมบัติอันล้ำค่าที่คนไทยทุกคนควรอนุรักษ์ไว้เป็นสมบัติของชาติสืบต่อไป

ด้วยเหตุที่ภาษาไทยมีความสำคัญและทรงคุณค่า คนไทยจึงควรเอาใจใส่ ปรับปรุงการใช้ภาษาไทยให้สมคุณค่าที่สุด ครูผู้สอนภาษาไทยจึงควรตระหนักในคุณค่าของภาษาไทย และหมั่นปรับเปลี่ยนวิธีการสอนในอันที่จะถ่ายทอดความรู้วิชาภาษาไทย เพื่อให้นักเรียนมีความรักและเห็นคุณค่าของภาษาไทย เพื่อไม่ให้เป็นปัญหาในการจัดการศึกษา ซึ่ง ตำลี รักสุทธิ (2544 : 3) ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาที่พบอย่างซ้ำซากของการจัดการศึกษาไทยที่น่าตกใจอย่างหนึ่งก็คือ นักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ที่บอกที่น่าตกใจก็เพราะว่าทั้ง ๆ ที่เป็นเด็กไทย ใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน และสอนโดยครูไทยด้วย แต่เหตุใดเด็กไทยจึงยังอ่านภาษาไทย ถึงขั้นอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ปัญหานี้มีอยู่ทุกพื้นที่ทั่วประเทศ ตั้งแต่ระดับประถมจนถึงมัธยม จึงกล่าวได้ว่าเป็นปัญหาในระดับวิกฤติ รัฐบาลจึงให้ “การอ่านเป็นนโยบายแห่งชาติ” ทั้งนี้เพราะการอ่านและเขียนภาษาไทยถือเป็นหัวใจของการเรียนรู้ ซึ่งหากนักเรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ก็จะส่งผลต่อการเรียนวิชาอื่น ๆ ด้วยสอดคล้องกับ สรศักดิ์ ศรีตระกูล (2541:2) ได้กล่าวถึงลักษณะเสื่อมของภาษาไทยที่เห็นชัดไว้ว่า การออกเสียง ร กับ ล มักออกเสียง ร เป็น ล การออกเสียงควบกล้ำ เช่น กว. ขว. คว. ออกเสียง ความ เป็น ฟาม ออกเสียง ควาย เป็น ฟาย ลักษณะเหล่านี้แสดงถึงความเลินเล่อ การที่ปล่อยให้เด็กขาดการฝึกฝน ซึ่งจะทำให้การออกเสียงอักษรควบกล้ำลำบากมาก

นอกจากนี้ยังพบปัญหาการใช้ภาษาทางอินเทอร์เน็ต และการส่งข้อความทางมือถือที่มีรูปแบบเฉพาะ ซึ่งหากใช้เฉพาะกลุ่มก็ไม่ถือว่าน่ากังวล แต่หากนำมาใช้สื่อสารในวาระอื่นๆ จะก่อให้เกิดปัญหาภาษาไทยคิดเพี้ยนขึ้นมาได้ ปัญหาวิกฤติที่สุดของการใช้ภาษาไทย คือคนไม่พูดคำควบกล้ำ ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นการใช้ภาษาผิด แต่อาจจะทำให้สูญเสียโอกาสในการทำงานไปด้วย เนื่องจากการสื่อสารเป็น “ไวยากรณ์ทางสังคม” องค์กรบางแห่งให้ความสำคัญกับการสื่อสาร หากพูดภาษาไทยไม่ชัด ไม่มีคำควบกล้ำ ก็อาจจะไม่รับเข้าทำงาน เหมือนการใช้สรรพนามแทนตัวเองและผู้อื่น ก็เป็นไวยากรณ์ทางสังคมที่เราต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมถูกต้องตามกาลเทศะเช่นกัน (อัจฉรา ชิวพันธ์. 2553 : ออนไลน์)

ดังนั้นการสอนอ่านและการเขียนคำควบกล้ำจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องจัดกิจกรรมให้นักเรียนสนใจ เกิดประสบการณ์ทางภาษา นักเรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนานและได้ฝึกฝนบ่อยๆ เพื่อให้เกิดความแม่นยำ แต่สิ่งที่ครูควรนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้คือ แบบฝึกทักษะ ซึ่งเป็นนวัตกรรมอย่างหนึ่งที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะในเรื่องต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น แบบฝึกเป็นสื่อการเรียนรู้ที่อำนวยความสะดวกต่อการเรียนภาษาไทย โดยเป็นส่วนเพิ่มเติมหรือเสริมหนังสือเรียน ช่วยเสริมทักษะการใช้ภาษาให้ดีขึ้น แต่จะต้องอาศัยการส่งเสริม และความเอาใจใส่จากครูผู้สอน ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะการที่ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่เหมาะสมกับความสามารถของเขา จะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จ แบบฝึกช่วยเสริมทักษะทางภาษาดิฉันและคงทน การให้นักเรียนทำแบบฝึก ช่วยให้การมองเห็นจุดเด่นหรือจุดบกพร่องของนักเรียนได้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ทันที่ และแบบฝึกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยแล้ว จะช่วยให้ครูประหยัดเวลาและแรงงานในการเตรียมการสร้างแบบฝึก นักเรียนไม่ต้องเสียเวลาในการคัดลอกแบบฝึก ทำให้มีเวลาได้ฝึกฝนมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการประอมศึกษาแห่งชาติ.2545 :18)

ในการจัดการศึกษาจำเป็นต้องจัดให้มีการเรียนภาษาไทย โดยยึดหลักว่านักเรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุด จากหลักการ และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลางที่มุ่งฝึกฝนให้นักเรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด โดยมีองค์ประกอบสำคัญ คือ ความรู้ ทักษะ กระบวนการ สมรรถนะสำคัญของนักเรียน ตลอดจนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้งนี้ได้กำหนดสาระหลักของการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยออกเป็น 5 สาระ ได้แก่ สาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดูและการพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย และ สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ทั้งนี้เพราะภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิจริง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 37)

ได้มีนักวิจัยจำนวนหนึ่งศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่าน และการเขียน คำควบกล้ำไว้ อาทิเช่น อินทิรา ศรีสว่าง (2549 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยการพัฒนาแผนการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ โดยใช้แบบฝึกทักษะกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนคำควบกล้ำ ร ล ว หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนคำควบกล้ำ ร ล ว อยู่ในระดับมากที่สุด จุฑามาศ ศรีวิสัย (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล ว โดยใช้ ภาพประกอบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการทำ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านมีค่าเป็น 91.76 / 92.69 นักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดระหว่าง เรียนได้ถูกต้องโดยเฉลี่ยร้อยละ 91.76 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพตัวแรก นักเรียนสามารถทำ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านคำควบกล้ำ ร ล ว ได้โดยเฉลี่ยร้อยละ 92.69 ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะอยู่ในระดับมากที่สุด และอานงค์ ใจริงกา (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โดยใช้แบบฝึกทักษะ การอ่านออกเสียง ซึ่งปรากฏว่าแบบฝึกทักษะสามารถพัฒนาทักษะ การอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล ว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงถึงร้อยละ 78.86 และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังใช้แบบฝึกทักษะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาไทย จากงานวิจัยที่กล่าวมา ข้างต้น แสดงให้เห็นว่าแบบฝึกทักษะสามารถพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนอ่านและเขียนคำได้ถูกต้องแม่นยำมากยิ่งขึ้น อีกทั้งสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ผู้วิจัยจึงจะสร้างแบบฝึกทักษะ ขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาการอ่านคำควบกล้ำไม่ถูกต้อง

ในการประเมินคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนบ้านวังวน ระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การประเมินระดับชาติหรือข้อสอบแห่งชาติ (National Assessment หรือ National Test) เมื่อปีการศึกษา 2551 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนข้างต้น คือมีคะแนนร้อยละ 40.53 ข้อมูลนี้แสดง ให้เห็นว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6) ยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ภาษาไทย ที่ต่ำกว่าเกณฑ์ ผู้วิจัยซึ่งเป็นครู โรงเรียนนี้จึงหาแนวทางในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนให้มีระดับสูงขึ้น เห็นว่าการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านวังวน สมควรได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพราะเป็นระดับการวางรากฐานการศึกษา ถ้านักเรียนมีความรู้พื้นฐานดี ก็จะสามารถใช้ภาษา เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ในวิชาอื่น ได้ดีและมีผลสัมฤทธิ์สูงไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ

กรมวิชาการ (2546 : 127) ที่กล่าวถึงครูระดับประถมศึกษาว่าครูระดับประถมศึกษาเป็นบุคคลสำคัญพิเศษในชีวิตการเรียนของเด็กทุกคน เพราะเป็นครูคนแรก ที่จะได้เปิดประตูให้เข้าสู่การศึกษา ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างความเป็นคนที่สมบูรณ์ให้แก่ประเทศชาติ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำวิจัยเรื่อง ผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้น เพื่อแก้ปัญหาการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำของนักเรียน อันจะนำไปสู่การอ่าน และการเขียนคำควบกล้ำที่ถูกต้องสามารถนำไปใช้ในศึกษาเล่าเรียนในระดับที่สูงขึ้น ตลอดจนสามารถนำไปใช้ในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ ก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลทางการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่าน และการเขียนคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สมมติฐานการวิจัย

1. แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำของนักเรียน ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ในระดับ .05
3. ค่าดัชนีประสิทธิผลทางการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ มีค่าดัชนีประสิทธิผลสูงกว่า .50 ขึ้นไป
4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่าน และการเขียนคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับมากขึ้นไป

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ เพื่อใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้รับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ
3. ได้แนวทางสำหรับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านการเขียนภาษาไทยต่อไป
4. ได้แนวทางสำหรับการทำวิจัยโดยใช้แบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ในเขตตำบลห้วยมะกรูด อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนบ้านนาดี โรงเรียนบ้านวังยาง และ โรงเรียนบ้านวังวน ใช้โรงเรียนละ 1 ห้อง จำนวนนักเรียน คือ โรงเรียนบ้านนาดี 19 คน โรงเรียนบ้านวังยาง 7 คน และ โรงเรียนบ้านวังวน 19 คน รวมทั้งสิ้น 45 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านวังวน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำนวน 19 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ 15 ชุด ใช้เวลาทดสอบชุดละ 1 ชั่วโมง รวมเวลา 15 ชั่วโมง (ไม่รวมทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียน) โดยใช้ คำควบกล้ำที่เป็นปัญหาทั่วไปและคำควบกล้ำที่มีอยู่ในหนังสือเรียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งแยกตามชนิดของคำควบกล้ำได้ ดังนี้ 1) คำควบกล้ำ กร 2) คำควบกล้ำ กล 3) คำควบกล้ำ กว 4) คำควบกล้ำ ขร 5) คำควบกล้ำ ขล 6) คำควบกล้ำ ขว 7) คำควบกล้ำ คร 8) คำควบกล้ำ คล 9) คำควบกล้ำ คว 10) คำควบกล้ำ ตร 11) คำควบกล้ำ ปร 12) คำควบกล้ำ ปล 13) คำควบกล้ำ ผล 14) คำควบกล้ำ พร และ 15) คำควบกล้ำ พล

เวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ใช้เวลาสอน 3 สัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน ๆ ละ 1 ชั่วโมง รวม 15 ชั่วโมง ไม่รวมเวลาที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน

ตัวแปร

1. ตัวแปรอิสระ คือ แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2. ตัวแปรตาม คือ

2.1 ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.2 ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำของนักเรียน เรื่องการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.3 ค่าดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.4 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ หมายถึง นวัตกรรมหรือกิจกรรมที่ครูสร้างขึ้น โดยมีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย มีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจบทเรียน เรื่อง การอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ดียิ่งขึ้น และช่วยฝึกทักษะต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง อาจจะทำให้นักเรียนทำแบบฝึกขณะเรียนหรือหลังจากจบบทเรียนไปแล้วก็ได้

2. แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยวิเคราะห์จากคำอธิบายรายวิชา รายปี หรือรายภาค และหน่วยการเรียนรู้ที่จัดทำกำหนดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้

3. การอ่านคำ หมายถึง ทักษะการออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล ว ได้ชัดเจน ถูกต้องตามอักขรวิธี โดยวัดจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. การเขียนคำ หมายถึง ทักษะการเขียนคำควบ ร ล ว รวมทั้งการประสมที่อยู่ในมาตราตัวสะกด 8 มาตรา รวมทั้งแม่ กา ตลอดจนสระ วรรณยุกต์ ได้อย่างถูกต้อง โดยวัดจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนคำควบกล้ำที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. คำควบกล้ำ หมายถึง บัตรคำคำควบกล้ำ ร ล ว ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อแก้ปัญห การอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

6. ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ หมายถึง ความรู้ความสามารถ ในการอ่านและเขียนคำควบกล้ำ ซึ่งวัดได้จากคะแนนการทดสอบจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

7. ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ หมายถึง การเรียน อย่างถูกต้องตามกระบวนการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะและนักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ การเรียนรู้ถึงระดับเกณฑ์ที่คาดหวังอย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพที่วัดออกมาจะพิจารณาจาก เปรอร์เซ็นต์การทำแบบฝึกทักษะหรือกระบวนการปฏิสัมพันธ์ กับเปอร์เซ็นต์การทำแบบทดสอบ เมื่อจบบทเรียน

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากแบบฝึก เสริมทักษะที่ใช้ปฏิบัติแต่ละชุด จำนวน 14 ชุด

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทำ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

8. ค่าดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ค่าที่คำนวณได้จากการเปรียบเทียบอัตรา ความก้าวหน้า ในการเรียนของนักเรียน โดยการเปรียบเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนทดสอบ ก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน

9. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นทางจิตใจของนักเรียนที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ

10. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในเขตตำบลชะบะมกรุด อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ซึ่งกำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553